

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 61/2021-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Duditsa (sudca spravodajca) v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou URBÁNI & Partners s. r. o., Skuteckého 17, Banská Bystrica, IČO 36 646 181, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ing. Michal Ševčík, PhD., podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 3 Tos 113/2019 z 27. novembra 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkové okolnosti veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 a čl. 19. ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) a čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Tos 113/2019 z 27. novembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 T 54/2015 z 9. júna 2015 bol sťažovateľ uznaný vinným z prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona a bol mu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 10 mesiacov podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona, ktorého výkon bol podmienenečne odložený na skúšobnú dobu vo výmere 18 mesiacov podľa § 49 ods. 1 písm. a) v spojení s § 50 ods. 1 Trestného zákona. Následne rozsudkom okresného súdu č. k. 22 T 179/2016 zo 4. apríla 2017 bol sťažovateľ právoplatne uznaný vinným z prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa dopustil 18. júna 2016, a bol mu uložený trest povinnej práce vo výmere 110 hodín podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona v spojení s § 54 Trestného zákona.

3. Uznesením okresného súdu č. k. 2 T 54/2015 z 2. júla 2019 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) bolo rozhodnuté, že sťažovateľ sa v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia, ktorá mu bola uložená rozsudkom okresného súdu č. k. 2 T 54/2015 z 9. júna 2015, osvedčil podľa § 50 ods. 4 Trestného zákona. Proti uzneseniu okresného súdu podal prokurátor sťažnosť, o ktorej bolo rozhodnuté napadnutým uznesením krajského súdu tak, že bolo zrušené uznesenie okresného súdu podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Krajský súd zároveň rozhodol, že sťažovateľ sa v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia neosvedčil a trest odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom okresného súdu č. k. 2 T 54/2015 z 9. júna 2015 vo výmere 10 mesiacov, výkon ktorého mu bol podmienne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 18 mesiacov, vykoná podľa § 50 ods. 4 Trestného zákona so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia podľa § 50 ods. 8 Trestného zákona a § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že okresný súd mal rozhodnúť o jeho (ne)osvedčení sa do 26. decembra 2018, t. j. v lehote 2 rokov od uplynutia skúšobnej doby (26. decembra 2016) podľa § 50 ods. 6 Trestného zákona. Sťažovateľ tiež konštatoval, že skutočnosti zapríčiňujúce jeho absenciu na verejných zasadnutiach neboli zavinené jeho konaním. Okresný súd však v jeho veci rozhodol až po uplynutí tejto lehoty, keď sa vyslovil za jeho osvedčenie sa, pričom podľa názoru sťažovateľa okresný súd ani nemal inú možnosť vzhľadom na plynutie času. Sťažovateľ tiež poznamenal, že v rámci tejto lehoty okresný súd mal možnosť rozhodnúť na verejnom zasadnutí aj bez jeho prítomnosti podľa § 293 ods. 5 Trestného poriadku.

5. Sťažovateľ ďalej uviedol, že napadnutým uznesením krajského súdu boli porušené jeho v bode 1 označené práva, pretože krajský súd rozhodol o jeho neosvedčení sa a o uložení nepodmieneného trestu odňatia slobody v trvaní 10 mesiacov po uplynutí lehoty 2 rokov od skončenia skúšobnej doby. Napadnuté uznesenie krajského súdu sťažovateľ považuje za nezákonné, keďže neboli dodržané lehoty podľa Trestného zákona. Podľa názoru sťažovateľa tým, že krajský súd rozhodol v jeho neprítomnosti, malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces, „*a to o to výraznejšie, že došlo k zmene uznesenia okresného súdu, pričom tento súd už nariaďuje výkon predmetného trestu, čím by došlo k nezákonnému obmedzeniu osobnej slobody.*“.

III.

Označené práva sťažovateľa

6. Podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy osobná sloboda sa zaručuje. Nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

7. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

8. Podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: zákonné uväznenie po odsúdení príslušným súdom.

9. Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní každého návrhu skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, ak ústavný súd pri jej predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Za dôvody zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti treba v zmysle judikatúry (napr. IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 211/08, II. ÚS 640/2016) považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer a únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práv, ktorých porušenie sa namieta, vrátane posúdenia, či tieto pochybenia, resp. nedostatky reálne spôsobili alebo mohli spôsobiť sťažovateľovi ujmu na jeho ústavou zaručených právach.

12. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti orgánov verejnej moci vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k orgánom verejnej moci nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inšinciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu orgán verejnej moci vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

13. Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (II. ÚS 55/98, III. ÚS 7/00, I. ÚS 177/03). Požiadavku obsiahnutú v tomto článku nemožno definovať *in abstracto*, ale musí sa posúdiť podľa okolností každej veci vrátane toho, čo v sťažnosti uviedol sťažovateľ (I. ÚS 109/03). Ústavný súd preto v prípade čl. 17 ústavy môže a musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám

hodnotil skutočnosti, ktoré viedli orgán verejnej moci k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02).

14. Ústavný súd sa oboznámil s napadnutým uznesením krajského súdu vrátane sťažovateľom prezentovaných námietok, aby posúdil zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi v bode 1 označených článkov ústavy a dohovoru, ktorých porušenie sa namieta. Uvedený prieskum vykonal ústavný súd v medziach svojich právomocí, a teda posudzoval kvalitu odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu a ústavnú súladnosť interpretácie právnej úpravy, ktorá bola vo veci sťažovateľa aplikovaná, inými slovami, ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu.

15. V relevantnej časti odôvodnenia krajský súd uviedol, že po uplynutí doby uvedenej v § 50 ods. 6 Trestného zákona súd môže rozhodnúť o neosvedčení sa odsúdeného iba v prípade, ak by k rozhodnutiu súdu nedošlo z viny odsúdeného. V opačnom prípade táto fikcia neplatí a súd môže rozhodnúť podľa § 50 ods. 4 Trestného zákona aj po 2 rokoch od uplynutia skúšobnej doby. Krajský súd ďalej konštatoval, že v tejto veci išlo o obštrukciu odsúdeného sťažovateľa a jeho obhajcu. Okresný súd nariadil verejné zasadnutie na účely premeny podmieneného trestu u odsúdeného sťažovateľa. V tejto súvislosti krajský súd poukázal najmä na neprítomnosť sťažovateľa a jeho obhajcu na jednotlivých nariadených verejných zasadnutiach.

16. Podľa § 50 ods. 6 Trestného zákona rovnako sa má za to, že sa odsúdený osvedčil, ak súd do dvoch rokov od uplynutia skúšobnej doby neurobil rozhodnutie podľa odseku 4 bez toho, že by odsúdený mal na tom vinnu v prípade, ak sa proti odsúdenému vedie v tejto lehote trestné stíhanie pre iný trestný čin spáchaný v skúšobnej dobe.

17. Podľa § 293 ods. 5 Trestného poriadku verejné zasadnutie sa vykoná v neprítomnosti obvineného aj vtedy, ak mu upovedomenie o verejnom zasadnutí bolo riadne a včas doručené a bol poučený o možnosti konania verejného zasadnutia bez jeho prítomnosti alebo za podmienok uvedených v § 292 ods. 5.

18. Zo súdneho spisu, ktorý bol vyžiadaný ústavným súdom, vyplýva, že vo veci sťažovateľa bolo odročených 12 verejných zasadnutí (2. júla 2019 sa konalo 13. verejné zasadnutie, na ktorom okresný súd rozhodol v neprítomnosti sťažovateľa). V prvom rade ústavný súd uvádza, že obhajca sa nezúčastnil žiadneho z nariadených verejných zasadnutí. Ústavný súd upriamuje pozornosť najmä na verejné zasadnutia, ktoré boli nariadené počas väzby sťažovateľa (14. decembra 2017 a 8. februára 2018) a ktoré sa nemohli vykonať bez prítomnosti obhajcu [§ 293 ods. 9 Trestného poriadku v spojení s § 38 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku]. Ústavnému súdu na prvý pohľad nie je zrejmé, z akých dôvodov obhajca nepostupoval podľa § 16 ods. 1 a 2 (zastúpenie advokáta) zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ak mal už v predstihu vedomosť, že sa nezúčastní nariadeného verejného zasadnutia (riadne plánovaná dovolenka mimo územia Slovenskej republiky a účasť na dedičskom konaní).

19. Sťažovateľ tvrdil, že skutočnosti zapríčiňujúce jeho absenciu na verejných zasadnutiach neboli zavinené jeho konaním a že jeho neúčast' bola vždy v primeranej lehote ospravedlnená. Ústavný súd sa však s týmto tvrdením sťažovateľa nestotožňuje. Okresný súd odročil verejné pojednávania nariadené na 23. máj 2017, 7. máj 2019 a 4. jún 2019 z dôvodu, že predvolania na tieto verejné zasadnutia si sťažovateľ riadne a včas neprevzal. Ďalšie verejné zasadnutia nariadené na 27. jún 2017, 21. november 2017, 4. september 2018 a 20. november 2018 boli okresným súdom tiež odročené z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa (2 neospravedlnené neúčasti, predchádzajúce vzatie sťažovateľa do väzby a neúčast' vyplývajúca zo zdravotných dôvodov). V prípade ďalších verejných zasadnutí sa ich sťažovateľ zúčastnil, ale trval na prítomnosti svojho obhajcu, a z tohto dôvodu boli tieto odročené. Z už uvedeného vyplýva, že okresný súd opakovane odročoval v týchto prípadoch verejné zasadnutie z dôvodov výlučne na strane sťažovateľa, čím sa zároveň oddaľovalo aj rozhodnutie okresného súdu v jeho veci.

20. Sťažovateľ tiež namietal, že okresný súd mohol rozhodnúť na verejnom zasadnutí aj bez jeho prítomnosti podľa § 293 ods. 5 Trestného poriadku v lehote 2 rokov od uplynutia skúšobnej doby podľa § 50 ods. 6 Trestného zákona. Ústavný súd uvádza, že podmienkou na postup podľa § 293 ods. 5 Trestného poriadku, t. j. vykonanie verejného zasadnutia v neprítomnosti sťažovateľa, bolo riadne a včasné doručenie predvolania spolu s poučením o možnosti vykonania verejného zasadnutia bez jeho prítomnosti a zároveň nejde o prípady uvedené v § 293 ods. 4 a 6 (výnimka upravená v odseku 7). Okresný súd takto postupoval na verejnom zasadnutí, ktoré sa konalo 2. júla 2019, na ktorom okresný súd aj rozhodol vo veci sťažovateľa. K námietke sťažovateľa, že takto sa mohlo postupovať aj skôr, ústavný súd konštatuje, že pri ústavne konformnom výklade je na zvážení súdu, či vzhľadom na okolnosti prípadu bude postupovať podľa § 293 ods. 5 Trestného poriadku za splnenia už uvedených podmienok alebo uprednostní prítomnosť v tomto prípade odsúdeného sťažovateľa na verejnom zasadnutí.

21. Po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľa z už uvedených dôvodov nevyhodnotil ako spôsobilú spochybníť jeho ústavnú udržateľnosť. Podľa názoru ústavného súdu preto právny záver krajského súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010). Ústavný súd zastáva rovnaký názor ako krajský súd, že konanie sťažovateľa a jeho obhajcu v tomto prípade malo znaky obštrukčného správania s cieľom, aby okresný súd nerozhodol vo veci sťažovateľa v lehote uvedenej v § 50 ods. 6 Trestného zákona.

22. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (bod 11).

23. Ústavný súd ďalej pripomína, že uplatnenie jeho právomoci je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 39 ods. 3 a 4, § 43 a § 123 zákona o ústavnom súde). V tejto súvislosti už ústavný súd opakovane uviedol, že všeobecné náležitosti návrhu musí spĺňať každý návrh, a to náležitosti týkajúce sa formy návrhu, ako aj jeho obsahu.

24. Ústavný súd je nútený konštatovať, že aj keď je sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom kvalifikovane právne zastúpený, jeho ústavná sťažnosť neobsahuje žiadnu ústavnoprávne

relevantnú argumentáciu v časti týkajúcej sa námietky, že krajský súd rozhodol v neprítomnosti sťažovateľa. Sťažovateľ túto úvahu ďalej nerozvinul do náležitej ústavnoprávnej argumentácie. Odôvodnenie ústavnej sťažnosti je podstatnou (osobitnou) náležitosťou ústavnej sťažnosti a od jeho kvality sa v podstate odvíja možnosť prieskumu ústavného súdu. Dôvody ústavnej sťažnosti musia korešpondovať s jednotlivými namietanými porušeniami základných práv alebo slobôd. Zároveň sťažovateľ porušenie práva na spravodlivý súdny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy) ani nenamietal v petite ústavnej sťažnosti. Ústavný súd je podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha (petit). Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáhal v petite svojej ústavnej sťažnosti, a to iba vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy).

25. Zároveň sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti namietal aj porušenie základného práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ale ústavná sťažnosť v tomto smere neobsahuje žiadne kvalifikované odôvodnenie, t. j. akým spôsobom malo dôjsť k porušeniu týchto práv napadnutým uznesením krajského súdu. Ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 123) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy alebo dohovoru, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy.

26. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

27. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších jeho návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2021

Libor DULÁ
predseda senátu